

in puter tako dolgo gnjetemo, da ni več mlečnih delkov v njem. Obe ti poti imate svoje zagovornike med najbolj slovečimi pridelovavci putra. Oni, kateri izpiranje zametujejo, pravijo, da voda putru lep in dober okus jemlje. V mnogih mlekarijah se puter brž v pinji izpira, predno se iz nje vzame. Pri tem ravnanju je prav malo vode potrebno. Pranje se tako dolgo nadaljuje, da slednjič čista voda iz raz putra v pinji priteče.

Kakor pri vsakem delu in ravnanju s kako rečjo je tudi pri gnjetenju in izpiranju putra na tem veliko ležeče kako se delo opravlja in opravi. Z napačnim gnjetenjem in stiskovanjem se more tudi puter mehek narediti tako, da se slednjič mazati začne, kakor z izpiranjem. Če se pa puter na pravi in primerni način gnjete, nikdar mehek ne postane. Da puter po nerodnem in premočnem izpiranju dober in lep duh in okus rad zgubi, to je razvidno in nikdo o tem dvomiti ne more. Ravno tako pa je tudi še vprašanje ali izpiranje ali vsakovrstno gnjetenje vse mlečne delke iz putra v taki meri odpravi, kakor je to potrebno če hočemo prav dober puter imeti.

Kako siratko porabiti.

Po velikih sirarnah in mlekarstvih se dosti-krat toliko siratke nabere, da se ne ve kam z njo. Svinj se ne more povsodi toliko držati, pa mlečni sladkor iz nje delati ne kaže vselej in vsakokrat, zato ker se delo ne izplača več. Vendar pa ima siratka mnogo redivnih snovi v sebi in škoda je, ako jo zavrzajo. Zato je neka poskušnja zanimiva, katero je sicer do zdaj le bolj v mali meri Poljak J. žl. Krasicki napravil in sicer s tem namenom, da bi redivne snovi siratke ne šle pod zlo, ampak se koristno upotrebile. Ta skušnja gre pa na to, kako bi se siratka dala ohraniti, in za prevažanje sposobna storiti. Krasicki se je prizadeval siratko, kolikor mogoče najbolj vseh vodenih delkov oprostiti, kar je s kuhanjem in ohlapljevanjem najbolj dosegel. Po tem potu je dobil precej gosti, uže močniku podoben sok, v kterega je potem moke, otrobov, žitnega drobljanca, celo pleva in iz mlinov pometene smeti zamesiti dal in tako nekako testo dobil, katero se potem kakor kruh v peči zapeče. Dobljeni kruh se zopet zreže, zdrobi, razhladi in zopet pomeši in drugikrat v peči speče. Na tak način nastane po dvakrat spečena peka tako imenovan suhar ali prepečenec, ki se lahko iz kraja v kraj prevažati in dolgo hranjevati da. Kedar je treba, se tega dvakrat pečenega kruha nekaj nareže, z vodo, toplo ali mrzlo, namoči in živini položi, ki ga kaj rada jemlje. Naj bi kdo poskusil s takim suharjem, v lačnih letih bi bil dober nadomestek živinski klaji.

M. Proti gosenicam. Na Badenskem, ktera nemška dežela se sploh vrt celega Nemškega imenuje, imajo že dalj ko jeden človeški rod postavo, po kateri na odločeni dan komisijoni po deželi hoditi začno, da se vidi in izreče, ali so sadna dre-

vesa tudi gosenic povsodi tako obrana, kakor to postava zapoveduje. Tudi pri nas imamo take postave, ki zapovedujejo sadna drevesa gosenic obirati. Na Badenskem se nemarni posestnik brez vsega usmiljenja kaznuje, ki občnemu blagru po svoji malomarnosti škoduje. Komisijoni so tam iz sodržavljanov sestavljeni in to so sodniki in kaznovavci takih nemarnih kmetovavcev, na kterih stroške potem komisija sadna drevesa njihova obrati da. Tudi državni uradniki, ki so pobiranje gosenic po sadnem drevju ob cesti, ki so tam povsodi s sadnim drevjem na obeh straneh obsajene, opustili ali zanemarili, se tudi v denarji kaznujejo. Tudi pri nas so podobne postave ali nikogar ni, ki bi te izvrševal, ni nikogar ne, ki bi njihovo izpolnjevanje o pravem času nadzoroval in čeval. Postava je le bolj na papirji. Kdor svojo sadno drevje gosenic in metuljev, ktere je nemarni sosed obrati zanemaril, braniti hoče ta bi moral letati od Poncija do Pilata in tožiti. Zakaj je toraj taka postava, če se ne izvršuje?

Dopisi.

Od Device Marije v Puščavi. (Cesarjevičeva poroko) smo v kljub neugodnemu vremenu tudi pri nas prav dostojno obhajali. Po slovesnej sv. meši, pri katerej je izvanredno število pobožnih faranov prosilo za srečo novoporočencev, podali so se šolarji v prostore g. šolsk. načelnika, ter so se s kruhom, vinom in pivom zadostno pogostili. Ko so se nazaj v šolo povrnili, razdelila se je med nje slavnostna knjižica „Cesarjevič Rudolf“ preč. g. župnik pa so mladino obdarili s premnogimi dobrotami, s katerimi so ji mnogo nedolžnega veselja napravili. Pred jako zalo okinčanami cesarskimi podobami se je še enkrat zapela cesarska pesen, na kar se je svečanost se „živijo“ klici na prezvišena poročenca in nju pretvitle stariše končala. Očitno zahvalo izrekamo g. Goedelnu za podarjene nam slavnostne knjižice, kakor tudi za poslano denarje, kateri se bodo zvečinoma v nakup bukev in drugih šolskih reči za uboge šolarje porabili.

Od Jarenine. (Poroko cesarjevičeva) smo tukaj slovesno obhajali. Že na predvečer je pokanje možnarjev okoliščanom, sviranje godbe in bengalična razsvetljava našega kraja naznanjala začetek slavnosti. Vsak udani hišnik je svoja okna z lučmi nastavil; bilo je svetlo, ko po belem dnevi. Ljudstva se je precej sošlo, ter pozno v noč pri g. županu ostalo, kjer se je plesazelna mladina sukala. Na dan svečanosti je k juternci svirala godba in gromel možnarjev pok. Ob 8. uri se poda šolska mladina peljana od učiteljev v slovesni procesiji z godbo, kateri so se pridružili gospodi šolski načelnik, župan in žandarji, v cerkev, kjer je bila slovesna muzikalična sv. meša in „Te deum“, in potem se je pela cesarska pesen. Po sv. meši se poda šolska mladina z obil-

nim občinstvom k cesarski lipici, krog katere je bil nežen vrtič v spomin cesarjevičeve poroke napravljen in cvetlicami okinčan. Cesarska lipica je bila z venci in bandericami preobložena. Tukaj razloži učitelj pomen današnje slovesnosti, ter ljubi mladini vžiga ljubezen in udanost do preblage cesarske hiše in konča s trikratnim živjoklicem na ljubeznjivo cesarsko rodovino. Zdaj še v drugič zapoje cesarska pesen, po kateri se je šolski mladini med godbo, postreglo z darovi, katere so blaga srca in ljubezen do mladine bila učiteljem izročila, za katere se jim tukaj v imenu šolske mladine presérno izreče: Bog plati!

Iz Cirkovec na Dravskem polju. (Cesarjevičeva poroka.) Ob šestih zjutraj je bila slovesna sv. meša, h kateri se je razun šolske mladézi obila množica tukajšnjih faranov zbrala. Po sv. meši so učenci skupno z odrasčenimi zapeli „Tebe Boga hvalimo“, in po sv. blagoslovu učenci sami: „Kaj se Avstrija raduješ“ od g. Nedveda. Po cerkvenem opravilu je šla šolska mladéž v šolsko izbo, kjer ji je g. učitelj v kratkem govoru še enkrat v spomin vzel pomen dneva, potem pa razdelil 50 knjižic in čez 120 životopisov: „Cesarjevič Rudolf in njegova prezvišena nevesta Štefanija“, ktere so naš prečastiti gospod katehet Gr. P., svoje blago srce do šolske mladine pokazavši, kupili, in tako rekoč prvi in pravi povod k izvanredni šolski veselici postali. Božja previdnost je vendar hotela, da oni sami niso mogli veselih in hvaležnih otročjih obrazov gledati, ker jih je huda in nevarna bolezen „osepnice“ že 8. maja v posteljo podrla. Tudi g. občinski predstojnik je kupil žemelj in vina, ter dal med otroke razdeliti, da so se malo okrepčali. Hvala vsem!

—č.

Iz Slov. goric. (Obžalovanja vredno postopanje slov. učiteljev.) V graški „Tagespošti“ od 4. in „Marburger-čanki“ od 15. t. m., dveh vse, kar je slovenskega, grdečih in najsurovejšim načinom psujočih laži-liberalnih časnikov, je bilo brati: zbrani učitelji sv. lenartskega okraja poslali so dr. Schmidererju in njegovim somišljenikom v državnem zboru najtoplejšo zahvalo za njihovo možato potezanje pri obravnavanju gledé prikračénja 8 letne šolske dolžnosti. Ako vprašamo in iščemo po razlogih, kateri so učitelje sv. lenartskega okraja napotili k tej izjavi, moramo kot prvega navesti: politično puhlost, hlepenje po liberalnej slavi; drugič nemčursko zagrizenost proti slovenskemu jeziku; tretjič vsemogočno oblast načelnika in odbornikov sv. lenartskega učiteljskega društva. To so po našem mnenju bili razlogi, da so se nekateri zagrizenci po dolgem zimskem spanju zopet enkrat sešli ter najprisrčnejšo zahvalo „ambos-hamerju“ izrekli. Seveda sedi v omenjenem društvu tudi nekaj narodno mislečih učiteljev, a teh menda ni bilo pri seji ali so pa kimali, ko je slavni pedagog Gaber (uže kot nemčur in rogovilež znan iz sv. Petra pri Sladkih

gorah), svoj predlog stavil in utemeljeval. Kar se tiče Lienbacherjevega predloga o prikračénji 8 letni v 6 letno šolsko dolžnost, bi bil na štajerske šolske razmere malo ali nič uplival, če bi bil tudi v gosposkej zbornici sprejet, ker štajerski deželni zbor v svojej večini liberalen bi 8 letno šolsko dolžnost pridržal; sploh pa je o tej zadevi državnemu zboru poslalo prošénj nemško ljudstvo. Da stvar tako stoji, je dobro vedelo sv. lenartsko učit. društvo, a hotelo je našim narodnim nasprotnikom pokazati svoja nemčurska srca. Tako so sijajno odkrili svojo narodno breznačajnost, nemčurstvo in sovraštvo do naroda našega in njegovega jezika. Nekateri teh učiteljev slabše slovenski jezik govorijo, kakor najpriprostejši slovenje-goriški kmet. Celó sv. lenartsko učiteljsko društvo broji okolo 14 članov in čitajo iz mej teh trije slovenske časnike, vsi drugi pa zajemajo svojo dušno hrano iz Dorfboteja, Tagesposte, Marburgerce, Celjanke in kar je še več teh lažipolnih nemških novin. Miklošičevo „Začetnico“ so zavrgli, ker nema „riba — Fisch methode“; Končnikovo so uvedli, a malo v tem slavnem društvu je takih, kateri bi bogati duševni zaklad, shranjen v drugem berilu, zamogli učencem odpreti; eden je celó na nadzornikov poziv, naj razpravlja slovensko berilo z učenci rekel: ne znam! S temi črticami smo vam hoteli, vi slavni sv. lenartski pedagogi, namigniti, da drugokrat molčite in se slovensčine učite, če hočete svojo nalogo vestno in natančno spolnovati v blaginjo in izomiko dragega nam slovenskega ljudstva; če pa uže gorite za nemštvo, takoj poberite cule in hajdi tje, kamor srce hrepeni!

Iz Ljutomera. (Naši konji. Dalje.) Ljudje so že od nekdanj s pametnim združevanjem ali križanjem žlahtnejših žrebcev s svojimi kobilami izrejevali jako žlahtna konjska plemena. Znano je, da Angleži so se povzdignili v tem obziru na najvišjo stopinjo, kajti dosedaj jih še ni noben drugi narod v Evropi prekosil. Zato mora vsaki konjerejec, ako hoče iz svoje domače plohe krepko žlahtno pleme doseči poiskati si žrebca pri Angležih. Naša visoka vlada je že od nekdanj dala iz Angleškega pripeljati žrebcev, da bi je naši konjerejci rabili za svoje kobile. Po takem je postala naša domača ploha plemenitejša, in izvira tudi naše ljutomersko angleško pleme. Samo da je postalo toto angleško pleme sčasom previsoke krvi ali prenježno. Zato bode trebalo zopet okrepčati z izvirnimi angleškimi žrebci, ki se zdaj nabajajo v Ljutomeru. Od totih so štirje čistokrvni, toraj izvorni angleži, plemena Norfolk, trije polokrvni angleži in eden rus, plemena Orlov. Zastran totih žrebcev smo slišali iz ust g. dr. Klingana na vuzemski pondeljek občiren poduk, zakaj je štajersko konjerejsko društvo v naš okraj take žrebce postavilo. Naši ljutomerski konji, svedoči govornik, niso za težko vožnjo, nego za dirko, za vojsko, samo da niso bili povsod zadosta znani.

Svojo pravo veljavo so dobili takrat, kedar je začelo naše dirkarsko društvo svoje delovanje. Naši dirkarji so se poskusili najprvle doma na Cvenu, lanskega leta pri deželni razstavi v Gradci, povsod z dobrim uspehom. Od graške razstave so postali bolj imenitni, in sedaj že zahtevajo višji gospodje da bi naši dirkarji se poskusili s svojimi kobilami tudi na Beč ali v Linc. (Dalje prih.)

Iz Koroškega. (Razne novosti.) Kedaj bode posvečevanje novega knezoškofa in upeljevanje v Celovci, to še ni znano natančno. — Strah zaljaljo slane bil je velik in opravičen. Hvala Bogu, južni vetrovje so nas nesreče oteli. Sedaj vse kaj lepo raste. — Celovski brezbožneži so podobo sv. Janeza napali in razdrapali, v noči od 19.—20. maja t. l. pa oskrunili podobo sv. Jožefa pri vratih stolne cerkve. Porotniki imajo pri sodnji zopet veliko dela, zraven številnih tatov dobijo pred se 4 moivce, 1 tolovaja, 2 zavoljo nesramnega posilstva in 3 požigavec. — V okrajih velikovskem se potepljejo ponarejeni srebrni goldinarji. — V Črni se je velik kamen odluščil, zadel v nekega hlapca, ter ga k priči ubil. — Svitli cesar so darovali 300 fl. za stavljenje šolskega poslopja pri sv. Filipu blizu Sonnegga. Učitelji g. Monzin v Libeličah, g. Bezjak v Celovci dobila prvo plačno doklado, g. Havliček v Feldkirchnu pa drugo. Za kurate v Vrata gre č. g. Vidovič, za župnika v Stari trg č. g. Lampersberger, v Pontablo za provizarja č. g. Globočnik in v Raibl č. g. Bostijančič. Umrli je č. g. Maks Mlakar, benediktinec v st. Paulu, Razpisani ste župniji sv. Kri in Zagorica do 16. juni t. l.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Z liberalci gre, hvala Bogu, čedalje bolj rakovo pot, in v svojej jezi se sami uže pred celim svetom smešijo. V državnem zboru so napravili celo „komedijo“ in všli. Grof Hohenwart je namreč te misli, da ne kaže, da bi kdo drug, kakor edino le državni zbor sam razsodil, kdo je po pravici bil izvoljen, kdo ne. Vsled tega je nasvetoval, naj odbor 24 mož prevdarja, kaj je storiti zoper to, da so liberalci, ker so pri volitvah v velikem posestvu v gornjej Avstriji bili propali, se pritožili pri najvišjem sodišči, kder je oča liberalcev, stari Schmerling, predsednik, ki je tudi res podpisal razzodbo, da se ni prav vililo. Grof Hohenwart je rekel, če pri tem ostane, tako se lahko državnemu zboru pravica za pravico iztrga in ga po tem takem še treba ni; saj liberalci Schmerling vse končno razsoja! Liberalci Herbst je grofu Hohenwartu ngovarjal, a ker je videl, da bi propal, je pobral hipoma šila in kopita ter zbežal iz zbornice, kder je on toliko let Avstriji v nesrečo gospodoval. Za njim pritislili so vsi liberalci, se ve da tudi naš Schmerling in Forregger in Kaneri in Hackelberg in Pauer itd. s koroškimi dedi vred. Toda kam so šli? Najprej v

„kafehaus“, kder so si jezo s pivo ohladili, potem pa so šli na Kahlenberg, kder se dobro je in pije in je lep razgled črez ves Dunaj. Med tem pa so naši poslanci ne zmeneč se za pobeg liberalcev sprejeli grof Hohenwartov nasvet. To je bilo v petek, a v soboto so prišli liberalci skesani in pobiti v državni zbor nazaj ter so pomagali sklenoti zidanje železnice v Gališkem. Predlog g. Lienbacherjev zastran polajšav v ljudskih šolah bil je sprejet, čeravno so nemški liberalci ljuto se ustavljali. Pri tej priliki je gosp. Sness tudi naglašal glavni namen nove šole: ponemčevanje nemških narodov. Predsednik ga je zaradi nedostojnih besed pokregal. Zoper olajšave šolskih bremen glasovali so tudi Schmiderer, Forregger itd. Postavo zoper oderube potrdijo cesar kmalu. — Kranjski predsednik g. Winkler mudi se na Dunaji, morebiti nam donese razpust kranjskega deželnege zboru. — Južna železnica je lani imela 700.000 fl. menje dohodkov, Rudolfova pa precej več. — Cesarjevic Rudolf je bil v Budapešti sijajno sprejet. Nameraval je odpotovati v Prago pa se je vrnil na Dunaj k očetu, ker je princesinja Štefanija pretvujena ali baje zbolela?

Vnanje države. Na Ruskem se je ves narod vzdignil zoper Jude, v Odesi so 300 judovskih hiš, krčem, šnopsarij itd. podrli in razdjali; Judi bežijo tropama iz Rusije. — Bismark boče zopet osnovati zvezo 3 cesarjev. Boji se Francoske, kder je Gambetta vse tako osnoval, da pri bodočih volitvah zmaga in brščas postane predsednik francoske republike. — Italijani še nimajo novih ministrov, konservativcev je premalo, ker se verni katoličani po strani držijo, liberalcev se pa kralj boji, ker ga nameravajo iztirati. — Tunis je sedaj v oblasti Francozov, toda turški sultan podpisava Arabe v boj in je res vže dvakrat prišlo do večje praske. Pri Chalemelu je palo 300 arabiskih Khrumirjev, a 28 Francozov. — Angleži prežijo na Egipt, ter hočejo deželo pograbititi, brž, ko Francozje zasedejo Tunis popolnem. Tako gre turškemu sultanu čedalje huje; sedaj mora celo Grkom prepustiti v 3 mesecih skoraj celo Tesalijo in velik kos Epira; Albance je pa vendar užugal. Derviš-paša je več albanskih voditeljev ulovil in v Carigrad poslal. — Srbska skupščina zopet zboruje ter se ima posvetovati o novej kupčijskej nagodbi z Avstrijo.

Za poduk in kratek čas.

Poslanci dr. Tonkli, dr. Schmiderer, dr. Vošnjak pa Slovenci.

I. Lani je večina v državnem zboru prvič ozir vzela na nas uboge Slovence ter v znanej resoluciji, od našega poslanca g. dr. Vošnjaka nasvetovanej, naročila ministru za poduk in bogočastje, naj slovenskim dijakom v gimnazijah in realkah, potem učiteljskim pripravnikom na uči